

Säsongsnytt Öst, Väst, Mitt, vecka 12, 2017

Gödsla rapsen men vänta med kväve till höstvetet

Våren är på gång och därmed är det dags att tänka på gödsling av höstgrödorna. Här kommer några tips inför vårens första kvävegödsling i höstraps och höstvetet. Och du är väl uppdaterad på spridningsreglerna?

Räkna ut hur stor kvävegiva höstrapsen behöver

Så snart rapsen börjar växa på våren så behöver den kväve och svavel. När du ska gödsla höstrapsen bör du anpassa givan efter hur rapsen såg ut i höstas. Du behöver uppskatta tre olika saker för att kunna bestämma lämplig kvävegiva:

1. Kväveupptaget under hösten

- a. Du kanske klippte eller scannade rapsen med en grödsensor i höstas? Använd i så fall det resultatet.
- b. Om du inte klippte eller scannade i höstas kanske du minns hur rapsen såg ut. Titta på bilderna på nästa sida för att minnas och bedöma kväveupptaget.

2. Mineraliseringen under våren/försommaren uppskattar du i tre nivåer - låg, medelhög eller hög mineralisering - beroende på hur bördig jorden är och vilken förfrukt du hade.

3. Förväntad skörd på fältet. Utgå från normalskörd och justera för årsmån och förfrukt med mera.

När du har uppskattat dessa tre värden kan du beräkna hur mycket kväve grödan behöver på något av följande sätt.

1. Klicka på länken och använd vår [Höstrapssnurra](#). Du sätter in dina värden i snurran och får ut ett värde på kvävegivan.
2. Titta i tabellen på kommande sida.

Du kan läs mera om hur du kan bestämma vårkvävegivan i höstraps i [Säsongsnytt](#) från hösten 2016.

[Till hemsidan](#) | [Prenumerera](#)

Höstupptag 16 kg N/ha

Höstupptag 49 kg N/ha

Höstupptag 77 kg N/ha

Höstupptag 95 kg N/ha

Foto: Lena Engström

Ta fram kvävegivan i tabell

Titta antingen i kolumnen *Kväveupptag höst* eller *Vikt bladmassa* i tabell 1 för att hitta rätt rad. Följ sedan raden till din förväntade skörd för att få fram kvävebehovet.

Om du har en jord med medelhög mineralisering kan du använda rekommenderad kvävegiva direkt från tabell 1. Om du har låg mineralisering på ditt fält ökar du kvävegivan i tabellen med 15-20 kg per hektar. Om du har hög mineralisering minskar du kvävegivan med 15-20 kg kväve per hektar jämfört med tabellvärdena.

Tabell 1. Riktgivor för kvävegödsling (kg/ha) på våren till höstoljeväxter i fält med medelhög mineralisering

Kväveupptag höst (kg/ha)	Vikt bladmassa (kg/m ²)	Förväntad skörd (kg/ha)					
		2500	3000	3500	4000	4500	5000
20	0,4	155	165	180	190	200	210
40	0,7	135	145	155	165	180	185
60	1,1	115	125	135	145	155	165
80	1,4	90	100	110	120	135	145
90	1,6	80	90	100	110	120	130
100	1,8	70	80	90	100	110	120
120	2,1	45	55	70	80	90	100
140	2,5	25	35	45	55	65	75
160	2,8	5	15	25	35	45	55

Vänta med kvävet till höstvetet

Det är inte lika bråttom med kväve på våren till höstvete som till höstoljeväxterna. Vänta tills grödan har börjat växa ordentligt. En allt för tidig kvävegiva ökar risken för förluster, framför allt om det blir mycket nederbörd. Då kan kvävet förloras genom utlakning eller som kvävgas eller lustgas genom så kallad denitrifikation. En tidig giva kan också göra att du får många sidoskott och mycket grönmassa om du redan har ett väl bestockat vete.

Dela givan så kan du anpassa efter årets förutsättningar

Planera för delade kvävegivor så att du har möjlighet att anpassa den totala givan efter årsmånen. Genom att dela upp kvävegivorna med en huvudgiva inför stråskjutningen och en eller flera kompletteringsgivor minskar du risken för liggsäd. Det är också lättare att påverka proteinhalten om du lägger en del av kvävet senare. Huvudgivan av kväve behöver vara tillgänglig när stråskjutningen börjar.

Dela givan även till höstkorn och råg

Även till höstkorn och råg är det bra att dela upp kvävegivan för att undvika liggsäd. Till dessa grödor kan du lägga ungefär halva kvävebehovet relativt tidigt, när grödan börjar växa på våren. Den andra hälften av kvävegivan kan du lägga i sent bestockningsstadiet.

Lägg ut ogödslade rutor när du gödslar

Fundera redan nu på om du kan lägga ut en eller flera ogödslade rutor i höstsäd och vårsäd. Skaffa en presenning (ca 4*5 m) och något som håller fast den, t.ex. tältpinnar. Sätt sedan ut käppar att märka ut rutans hörn med. Vi återkommer i kommande Säsongsnytt med mer information om vad du ska tänka på när du lägger ut en nollruta.

Spridningsregler för gödsel

Regler för spridning av stallgödsel finns i Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring, [SJVFS 2004:62](#). Ytterligare vägledning kring reglerna och hur de ska tolkas finns i skriften [Gödsel och miljö 2014](#).

I nitratkänsliga områden

I de nitratkänsliga områdena är perioden för spridningsförbud mellan den 1 november-28 februari avslutad. Efter det och fram till den 31 juli är det tillåtet att sprida stallgödsel och mineralgödsel förutom på vattenmättad, snötäckt eller frusen mark.

Du får inte sprida gödsel närmare än 2 meter från fältkant som gränsar till vattendrag eller sjö. Du får inte heller sprida gödsel på fält som gränsar till sjö eller vattendrag och som lutar mer än 10 procent, vilket innebär 10 meter höjdskillnad per 100 meter sträcka.

Utanför känsliga områden

I hela landet gäller alltid att du ska följa miljöbalkens allmänna hänsynsregler när du sprider gödsel. Utanför känsliga områden gäller därför att du inte **bör** sprida stallgödsel eller mineralgödsel på vattenmättad, snötäckt eller frusen mark.

Tänk på att det är ett tvärvillkor i hela landet att du inte får sprida gödsel närmare än 2 meter från fältkant som gränsar till vattendrag eller sjö.

I hela landet

I hela landet gäller att om du sprider mineralgödsel som innehåller urea på obevuxen mark, ska den brukas ned eller myllas inom 4 timmar.

Katarina Börling och Ulrika Listh, Uppsala

Pernilla Kvarmo och Johan Malgeryd, Linköping

Maria Stenberg, Skara

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden